

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ЛЕБАНЕ

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉА БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ- ЋЕНОВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

2013. година

ПРЕДМЕТ:	ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉА БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ- ЋЕНОВАЦ
----------	--

НАРУЧИЛАЦ:	ОПШТИНА ЛЕБАНЕ
------------	-----------------------

ОБРАЂИВАЧ:	"ИСТ УРБАН" Д.О.О. НИШ приведно друштво за просторно планирање, пројектовање и инжењеринг 18 000 Ниш, Бу.Св.Цара Константина бр.103, Нишка Бања
	<ul style="list-style-type: none">• РУКОВОДИОЦИ РАДНОГ ТИМА: ИЛИЋ СТАНИСЛАВА, дипл.инж.арх. СЛОБОДАН ГРОЗДАНОВИЋ, дипл.инж.грађ.• РУКОВОДИЛАЦ ИЗРАДЕ КРИТЕРИЈУМА: ПЕТКОВИЋ КОСТИЋ МИЛИЈАНА, дипл.инж.пејз.арх. ИЛИЋ СТАНИСЛАВА, дипл.инж.арх.• РАДНИ ТИМ: ЈОВАНОВИЋ ЈЕЛЕНА, дипл.инж.арх. ЈОВИЦА ПОПОВИЋ, дипл.грађ.инж. МАЈА ТАСИЋ, дипл.инж.арх. КАТАРИНА ОТОВИЋ, дипл.инж.арх. ДЕЈАН РАЈЧИЋ, дипл.прав.• ДИРЕКТОР: _____

С А Д Р Ж А Ј

1.	ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ.....	1
1.1.	Плана Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ	1
1.2.	Плански и други документи	2
1.2.1.	Просторни план Републике Србије	2
1.2.1.1.	Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину	3
1.2.2.	Регионални просторни план Јужног Поморавља ("Сл. Гл. РС", 83/2010) Сл.Гл.РС. 83/2010)	4
1.2.3.	Просторни план општине Лебане	5
1.2.4.	Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године	5
1.2.5.	Водопривредна основа Србије	5
1.2.6.	Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године ("Службени гласник РС", бр. 29/2010)	6
1.2.7.	Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006.-2012. године	7
1.2.8.	Национални програм заштите животне средине Републике Србије	7
1.2.9.	Стратегија пољопривреде Србије	8
1.2.10.	Стратегија развоја шумарства Републике Србије	8
1.2.11.	Стратегија локалног одрживог развоја	8
1.2.12.	Стратегија регионалног развоја Републике Србије 2007.-2012.	9
1.3.	АНАЛИЗА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	9
1.3.1.	Ваздух	10
1.3.2.	Воде	10
1.3.3.	Земљиште	11
1.3.4.	Бука	11
1.3.5.	Природне и културне вредност	12
1.4.	ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ РАЗМАТРАНА У СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ.....	12
2.	ЦИЉЕВИ И ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	17
2.1.	ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	17
2.2.	ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	17
3.	ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	18
3.1.	ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА	21
3.1.2	Варијантна решења.....	22
3.2.1.	Варијантно решење 1: нереализовање Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ - сценарио нултог развоја.....	22

3.2.2.	Варијантно решење 2: реализовање нереализовање Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЂЕНОВАЦ.....	24
3.2.3.	Резултати консултација	26
3.2.4.	Процена утицаја варијантних решења на животну средину	25
4.	МЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	26
4.1.	Заштита ваздуха.....	27
4.2.	Заштита и коришћење вода.....	28
4.3.	Заштита земљишта.....	28
4.4.	Управљање отпадом	28
4.5.	Заштита заштићених природних и културних добара	29
4.7.	Заштита биодиверзитета, флоре, фауне, угрожених и заштићених врста	29
4.8.	Друге мере заштите	30
5.	СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	32
6.	ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (MONITORING)	33
6.1	Полазиште мониторинга.....	33
6.2	План мониторинга.....	34
7.	МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	35
8.	ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	36
9.	ЗАКЉУЧЦИ	36

Списак табела

- Табела 1. Општа питања и проблеми од значаја за стратешку процену
- Табела 2. Посебни циљеви стратешке процене у односу на секторе одрживог развоја
- Табела 3. Индикатори Стратешке процене
- Табела 4. Општа процена утицаја варијантних решења на животну средину (синтезни приказ)
- Табела 5. Аналитички приказ процене утицаја варијантних решења према укупним утицајима
- Табела 6. Планска решења за која се врши процена утицаја
- Табела 7. Вредновање карактеристика утицаја
- Табела 8. Збирна матрица утицаја Просторног плана на животну средину
- Табела 9. Концептуални оквир мониторинг плана
- Табела 10. Концептуални оквир плана за спречавање негативних
- Табела 11. Интегрисање стратешке процене у израду Просторног плана

УВОД

Стратешка процена утицаја - **SEA (Strategic Environmental Assessment)** је процес који локалној управи обезбеђује приказ утицаја развојног плана на животну средину.

Ради обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја неопходно је интегрисање основних начела заштите животне средине: **начело одрживог развоја** (усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју, базиран на принципима економичности и разумности у коришћењу природних и створених вредности, а с циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације; разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих биљних и животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса.), **начело интегралности** (политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма, заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске програме и планове), **начело предострожности** (које обезбеђује да свака активност мора бити спроведена на начин да спречи или смањи негативне утицаје одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и на минимум сведе ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра), **начело хијерархије и координације** (процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима; већа координација надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену), **начело јавности** (информисање јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину).

Према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр.135/04, 88/10) и основу Одлука о изради ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ бр.350-10, усвојене 11.04.2011.г. на седници Скупштине општине Лебане и објављеном у "Службеном гласнику града Лесковца" (бр.13/2011)., приступило се изради Стратешке процене утицаја на животну средину.

Стратешка процена утицаја Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ и на животну средину (у даљем тексту: стратешка процена) урађена је у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04) и Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04).

Ради одговарајуће заштите животне средине у току израде Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ (у даљем тексту: План) уводи се стратешка процена утицаја на животну средину којом се обезбеђују услови за интегрисање заштите животне средине у фазе и решења израде Плана. Стратешка процена као комплексан и целовит поступак сагледава простор за који се ради План са аспекта заштите и предлаже мере и решења којима ће на оптималан и рационалан начин бити остварена заштита животне средине.

Извештај о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину састављен је из следећих поглавља:

1. Полазне основе
2. Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора

3. Процена могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину
- 4.. Програм праћења животне средине у току спровођења плана (мониторинг)
5. Коришћена методологија и тешкоће у изради
6. Начин одлучивања
7. Закључци (нетехнички резиме).

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

У полазним основама дат је приказ: циљева и концепције Просторног плана општине, циљева заштите животне средине из релевантних планских и секторских докумената, стања животне средине на подручју Просторног плана општине и основних питања у вези заштите животне средине релевантних за Просторни план општине, варијантна решења и резултата консултација.

1.1. Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ

Циљеви уређења и изградње на предметном подручју

- Дефинисање планских могућности за унапређење коришћења постојећих и изградњу нових садржаја (нових стамбених и пословних зона), као и обезбеђивање оптималне просторне дистрибуције намена;
- Дефинисање земљишта за изградњу јавних објеката и јавних површина за које се утврђује општи интерес што ће условити и повећање запослености у оквиру јавних служби;
- Обезбеђивање капацитета техничке инфраструктуре за постојеће и планиране објекте и комплексе;
- Очување квалитета и разноврсности расположивих природних и створених ресурса и обезбеђење рационалног коришћења необновљивих ресурса;
- Повећање ефикасности и одговорности у области коришћења, управљања, заштите и унапређења простора;
- Стварање повољних услова за инвестирање и јачање привредне конкурентности;
- Развој постојећих сеоских центара као вишефункционалних простора, сходно броју становника који гравитирају тим насељима;

1.2 Плански и други документи

Са становишта заштите животне средине у поглављу Плански и други документи приказани су релевантни документи - просторни планови, секторски планови и други стратешки документи, који су од значаја за израду Просторног плана општине и стратешке процене утицаја на животну средину. У припреми циљева стратешке процене коришћени су циљеви и принципи заштите животне средине из ових релевантних докумената.

1.2.1. Просторни план Републике Србије

Као стратешки развојни документ, Просторни План Републике Србије припремљен је за временски период до 2021. године. У Просторном плану Републике Србије предвиђен је развој у области привреде и инфраструктуре, повећања броја становника и заштита животне средине, природних и културних вредности. Сходно постулатима одрживог развоја и заштите животне средине, предвиђено је одрживо коришћење природних ресурса – минералних сировина, вода, пољопривредног, шумског и грађевинског земљишта уз унапређење квалитета и рационалност при коришћењу, као и уз веће коришћење обновљивих извора енергије. Предвиђена је такође и заштита и

унапређење биодиверзитета, природних и културних добара и предела. Привредни развој У Просторном плану Републике Србије се остварује развојем ефикасне и одрживе привреде утемељене на регионалним и локалним капацитетима и заснован је на развоју индустријских зона, малих и средњих предузећа и туризма. Просторним планом предвиђено је унапређење стања, квалитета и приступачности инфраструктурних система - саобраћајница, хидротехничких, енергетских и телекомуникационих објеката и унапређење управљања отпада. Ублажавање негативних тенденција демографског развоја, равномернији територијални размештај становништва, праћен деметрополизацијом, унапређење квалитета живота, уравнотежен урбани развој, коришћење културног наслеђа као развојног ресурса, очување предела и развој и уређење села, основни су концепти Просторног плана у области становништва и мреже насеља. Унапређење животне средине, заштита и одрживо коришћење културних и предеоних вредности саставни је део развоја предвиђеног Просторним планом.

Као основни циљеви у заштити животне средине на подручју Републике издвајају се:

- Заштита и одрживо коришћење природног и културног наслеђа и природних ресурса чиниће основ идентитета Србије и њених регионалних целина, али и основу будућег привредног/туристичког развоја.
- У складу са приоритетима просторног развоја Србије, биће потребно инсистирати на даљем развоју мрежа вредних/заштићених природних целина и културних предела са посебним нагласком на еколошки, односно, културно осетљивим подручјима.

Природно и културно наслеђе ће бити штићено, уређивано и коришћено према европским стандардима, са посебним задатком повећања заштићених природних целина и систематизацијом културног наслеђа, као и имплементацијом Фирентинске конвенције о пределу, европских и светских конвенција о заштити културног наслеђа, конвенција и декларација које се односе на биодиверзитет, природне подсистеме и друга документа.

1.2.1.1. Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину

Стратешка процена утицаја на животну средину је поступак који обезбеђује услове за одговарајућу заштиту животне средине у току израде Просторног плана.

Проблеми животне средине обухваћени стратешком проценом односе се на: постојање подручја са изузетно загађеном животном средином и великим притисцима на простор, ресурсе и становништво; осетљива подручја у погледу загађивања и притисака на животну средину; потреба за рационалним коришћењем природних ресурса; и управљање чврстим отпадом. У току израде Стратешке процене нису разматрани следећи проблеми: управљање ризиком од технолошких удеса и природних непогода; климатске промене и заштита озонског омотача; и смањење буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења.

У оквиру стратешке процене су припремљена два варијантна решења за релевантне секторе Просторног плана. Прво варијантно решење се односи на нереализовање Просторног плана, а друго на реализовање Просторног плана. На основу резултата за варијантна решења закључено је да је реализовање Просторног плана, повољније са аспекта заштите животне средине.

За смањење негативних и увећање позитивних утицаја Просторног плана на животну средину потребно је припремити одређена решења и мере којима ће бити предвиђена нова просторна диференцијација према степену загађивања и притисака на животну средину, у којој ниједно подручје више није у категорији веома загађене животне средине.

Праћење стања животне средине обезбеђује се у оквиру редовног мониторинга ваздуха, вода и земљишта.

Стање животне средине одређено је различитим факторима, од којих су најзначајнији постојање урбаних и енергетско - индустријских подручја са великом концентрацијом становника, индустрије и саобраћаја, која врше притисак на животну средину и простор и имају за последицу угрожен квалитет животне средине са једне стране и рурална и заштићена подручја са трендом депопулације, у којима је животна средина у већој или мањој мери очувана, са друге стране.

Квалитет **ваздуха** условљен је емисијама SO₂, NO_x, CO, чађи, прашкастих материја и других загађујућих материја које потичу из различитих објеката и процеса. Као главни извори загађивања ваздуха наводе се: продукти сагоревања горива у домаћинствима, индивидуалним котларницама и индустрији (застарела технологија, недостатак постројења за пречишћавање димних гасова, лош квалитет горива за грејање), саобраћај (лош квалитет моторног горива (оловни бензин), употреба старих возила која се лоше одржавају, неадекватни технички стандарди за возила), грађевинарство, неадекватно складиштење и одлагање нуспродуката, депоније отпада и др.

Квалитет површинских **вода** претежно је условљен радом индустријских постројења, пољопривредном производњом, као и појавом дуготрајних сушних периода. Главне изворе загађења површинских вода представљају нетретиране индустријске и комуналне отпадне воде, дренажне воде из пољопривреде, оцедне и процедурне воде из депонија, као и загађења везана за пловидбу рекама и поплаве.

Ерозија представља један од основних узрока деградације **земљишта**, односно погоршања његовог квалитета. Извори загађења земљишта су последица људских активности и у њих спадају: отпадне воде (индустријске, пољопривредне и воде из домаћинства), загађивачи пореклом из атмосфере, који земљиште контаминирају спирањем падавинама или седиментацијом и чврст отпад различитог порекла. Земљиште је у мањој или већој мери деградирано. Угрожено је пољопривредно, водно, шумско и грађевинско земљиште.

Комунална **бука** потиче највећим делом од саобраћаја, док су индустрија, мала привреда, грађевинарство и друге активности од мањег значаја.

Притисак на **заштићена природна добра и биодиверзитет** се највише одражава на стање шумских и осетљивих екосистема. Основни проблеми у области заштите шума су недовољна шумовитост, бесправна сеча, неадекватан мониторинг, шумски пожари итд.

Степен коришћења **обновљивих извора енергије** је веома низак, изузев искоришћавања богатстава у минералним и термоминералним водама, захваљујући слојеној геолошкој грађи терена и повољним хидрогеолошким односима.

1.2.2. Регионални просторни план Јужног Поморавља (' ' С л . Г л . Р С ' ' , 83/2010)

План обухвата области Јабланичког и Пчињског округа, а подручје припада економски и демографски неразвијеним регионима.

У домену пољопривреде планира се: рејонизација пољопривредне производње (на подручју општине Лебане: рејон интензивне пољопривреде – у нижим деловима око Јабланице; мешовити рејон – у брдско-планинском подручју; рејон пашњачког сточарства – у планинском делу Радана и Гољака); одрживо коришћење и заштита пољопривредног земљишта; развој и реструктурирање пољопривредног сектора.

Развој становништва, мреже насеља и јавних служби подразумева: демографску обнову; развој људских ресурса; функционално повезивање и јачање улоге урбаних центара, односно укључивање Лебана у функционално урбано подручје Лесковца; очување

и трансформација руралних насеља и подручја; развој јавних служби, посебно њихове доступности на руралним подручјима.

Привреда Лебана треба да буде компатибилна у оквиру функционалног урбаног подручја Лесковца и да иницира нове облике предузетништва у мањим општинским насељима.

Део подручја Лебана је у оквиру туристичког рејона Горња Јабланица-Пуста река – крајњи југоисточни део Средишње туристичке зоне I степена, која на подручју ове општине обухвата источне падине планине Радан, водоакумулацију Кључ, археолошко налазиште Царичин град, општински центар и друга насеља, излетишта, објекте и вредности.

Развој инфраструктуре треба да повећа саобраћајну доступност и створи могућности за даљи привредни развој подручја.

На подручју општине Лебане је заштићено НКД од изузетног значаја, археолошко налазиште Царичин град, који представља део културно-историјске руте од националног значаја – „Пут римских царева“.

1.2.3. Просторни план општине Лебане 2009-2024

Подручје обухвата плана према намени Просторног плана општине Лебане припада општој стамбеној и радној зони и делимично пољопривреди. Такође, обухват плана се налази у зони која је дефинисана и као зона пословно-производних и услужних делатности (пословно-производне делатности у функцији пољопривреде- еко фарме, у функцији индустрије и услуга- услужно занатство).

Због важности државног пута М9 који повезује предметно подручје са већим центрима, планско подручје се налази и у зони транзитног туризма.

У складу са потенцијалима подручја предвиђа се:

1. Формирање и инфраструктурно опремање локација за мање погоне прехранбене индустрије у Бошњацу (ратарски, повртарски и сточарски производи),
2. Формирање и инфраструктурно опремање локација мањих специјализованих прерађивачких погона "здраве хране", паковање лековитог биља и шумских плодова,
3. Подстицање развоја производног занатства.

У вези са напред наведеним предвиђа се развој кластера у функцији подстицања развоја основних делатности: Ратарски и повртарски кластер услуга у источном, равничарском делу општине са центром у Бошњацу. Бошњачко поље представља највреднији пољопривредни

Насеље Бошњаце је дефинисано као центар заједнице насеља у источном делу општине (Ћеновац, Пертате, Тогочевце, Цекавица, Мало Војловце и Лугаре). Подизање степена квалитета овог насеља односи се на даљи развој и унапређење јавно-социјалних сервиса, уређења и опремања, али и на његову већу специјализацију, пре свега кроз развој садржаја из домена секундарних и терцијарних делатности. Заједно са насељима Ћеновац и Пертате чини својеврсну агломерацију сеоских насеља дуж саобраћајног коридора М9.

У погледу заштите животне средине, заштите и коришћења природних добара и непокретних културних добара, циљеви су:

- заштита водних ресурса, а посебно најзначајних изворишта водоснабдевања Општине и побољшања квалитета површинских водотокова у складу са захтеваном класом;
- заштита и очување квалитета ваздуха, дуж главних саобраћајница, и у околини мањих радних зона и пољопривредних објеката (сточне фарме);
- заштита пољопривредног земљишта од неконтролисане примене агрохемијских средстава и средстава за заштиту биља у пољопривреди;
- управљање отпадом на еколошким основама, а у складу са циљевима који су дефинисани Националном стратегијом управљања отпадом (санација и рекултивација постојећих сметлишта);
- заштита природних предела, амбијената и пејзажа око културно-историјских споменика, односно очување природних предела посебне вредности и значаја, угрожених и ретких

биљних и животињских врста, као и одржавање биодиверзитета и равнотеже очуваних и унапређење нарушених екосистема;

- уређење и одржавање јавних зелених површина;

- очување, презентирање и одрживо коришћење природних вредности за које се утврди да због својих хидролошких, геолошких, геоморфолошких и других вредности представљају аутентичне примерке гео-наслеђа;

- спровођење интегралне заштите непокретних културних добара, које обухвата и природно очуване просторе у непосредној околини културних добара;

- побољшање саобраћајне доступности и медијске презентације културних добара;

- стављање под заштиту евидентираних културних добара (добара у режиму претходне заштите);

и

- спровођење стриктне заштите непокретних културних добара од свих облика неконтролисаних изградњи која би могла да угрози сам локалитет и непосредну околину.

1.2.4. Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године

Приоритети ове стратегије из 2005. године значајни за Стратешку процену од краткорочног значаја сукоришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих технологија и уређаја, а од дугорочног значаја технолошка модернизација енергетских објеката и система, повећање енергетске ефикасности у производњи, дистрибуцији и коришћењу енергије и коришћење нових обновљивих извора енергије.

1.2.5. Водопривредна основа Србије

Основни циљ одопривредне основе је:

Одржавање и развој водног режима којим се обезбеђују најповољнија и најцелисходнија техничка, финансијска и еколошка решења за јединствено управљање водама, заштиту од штетног дејства вода, заштиту вода и коришћење вода. Водопривредна основа Србије има задатак да обезбеди остваривање основног стратешког циља, водећи рачуна о интересима појединих водопривредних области и грана и у великој мери супростављеним захтевима осталих корисника простора.

Имајући у виду природне карактеристике подручја Србије, просторни и временски размештај ресурса вода и њихових корисника, као и међусобну интеракцију коришћења вода, заштите вода и заштите од вода, водама на читавој територији Србије мора се газдовати интегрално, јединствено, комплексно и рационално, са гледишта свих наведених аспеката, а у склопу интегралног уређења, коришћења и заштите свих ресурса и потенцијала на простору Србије.

Посебни циљеви значајни за заштиту животне средине су:

- рационално коришћење вода;
- рационално управљање водама;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до коришћења за предвиђене намене;
- заштита и унапређење животне средине и квалитета живота;
- заштита од поплава, ерозија и бујица;
- заштита и ревитализација угрожених екосистема;
- антиерозионо газдовање шумама;
- очување и унапређење природних и створених ресурса и вредности.

1.2.6. Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године

("Службени гласник РС", бр. 29/2010)

Стратегија управљања отпадом представља основни документ који обезбеђује услове за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Србије. Такође,

Стратегија разматра потребе за институционалним јачањем, развојем законодавства, спровођењем прописа на свим нивоима, едукацијом и развијањем јавне свести.

Посебни циљеви управљања отпадом дефинисани Стратегијом су:

- ускладити националне прописе из области управљања отпадом са законодавством ЕУ;

- донети националне планове за поједине токове отпада;
- развити регионалне и локалне планове управљања отпадом до 2014.год.;
- повећати број становника обухваћених системом сакупљања отпада на 75% до 2014. год.;
- развити систем примарне селекције отпада у локалним самоуправама;
- изградити 12 регионалних центара за управљање отпадом до 2014.године (регионалне депоније, постројења за сепарацију рециклабилног отпада, постројења за биолошки третман отпада, трансфер станица у сваком региону);
- успоставити систем управљања посебним токовима отпада;
- успоставити систем управљања медицинским и фармацеутским отпадом;
- успоставити систем управљања отпадом животињског порекла;
- санирати постојећа сметлишта која представљају највећи ризик по животну средину;
- обезбедити капацитете за спаљивање (инсинерацију) органског индустријског и медицинског отпада.

Град Лесковац дефинисан је као носилац активности управљања комуналним отпадом

на регионалном нивоу за подручје Јабланичког округа (који обухвата и општину Лебане), уз напомену да је на подручју општине Лебане у плану иградња рециклажног дворишта и унапређење инфраструктуре у области управљања отпадом.

1.2.7. Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006.-2012. године

Национална стратегија посвећује пуну пажњу равномерном регионалном развоју Републике Србије. Поред равномерног регионалног развоја значајни циљеви ове стратегије су одрживи развој, рационално коришћење енергије и коришћење обновљивих извора енергије.

Циљеви заштите животне средине у овој стратегији су:

- Унапређење система контроле квалитета животне средине;
- Подстицање одрживог коришћења природних ресурса, смањење потрошње енергије и сировина и стимулисање рециклаже отпада;
- Смањење загађења ваздуха из сектора енергетике, индустрије, транспорта узроковано емисијом (CO₂, CO, NO_x, честице, специфичне загађујуће материје, гасови са ефектом стаклене баште);
- Смањење загађења земљишта, површинских и подземних вода опасним материјама и отпадом.

1.2.8. Национални програм заштите животне средине Републике Србије

Устав Републике Србије предвиђа право на здраву животну средину као једно од основних права и слобода сваког грађана, чланом 72. Уставом је утврђено да је Република Србија надлежна за заштиту животне средине и заштиту и унапређење флоре и фауне. Закон о заштити животне средине (Службени гласник РС, број 135/04) прописује да се Национални програм заштите животне средине израђује у периоду од десет година.

Општи циљеви програма заштите животне средине су интеграција политике заштите животне средине са економском и политиком других сектора и унапређење система контроле квалитета животне средине.

Посебни циљеви су:

У области **квалитета ваздуха и климатских промена:**

- Израда катастра загађивача и биланса емисија, унапређење програма мониторинга и процене квалитета амбијенталног ваздуха, успостављање аутоматског мониторинга на значајним емитерима.

Побољшање квалитета ваздуха у складу са стандардима, смањењем емисија из сектора енергетике, индустрије, транспорта и др.;

- Дефинисање зона и насеља, припрема и спровођење акционих планова за побољшање квалитета ваздуха у подручјима где је ниво загађујућих материја већи од прописаних граничних вредности.

- *У области квалитета вода:*

- Успостављање зона заштите и одрживог коришћења налазишта подземних вода;

- Побољшање квалитета воде у водотоковима смањењем испуштања непречишћених индустријских и комуналних отпадних вода;

- Обезбеђење ревитализације и функционисања постојећих уређаја за пречишћавање отпадних вода насеља;

- Обезбеђење пречишћавања комуналних отпадних вода у насељима у којима постоји организовано снабдевање водом и које значајно утичу на непосредни реципијент и на квалитет вода у осетљивим зонама;

- Повећање степена обухваћености јавним канализационим системима на 65% становника до 2015. године;

- Обезбеђење квалитета воде за пиће у насељима и проширење централизованог водоводног система на изабрана сеоска подручја са незадовољавајућим квалитетом воде;

- Рационализовање потрошње воде код индивидуалних потрошача.

У области **заштите земљишта:** смањење земљишта угроженог ерозијом за 20% извођењем антиерозионих радова и увођењем ефективних мера за контролу ерозије;

У области **заштите природе, биодиверзитета и шума:**

- Израда пописа биодиверзитета, посебно пописа угрожених екосистема и станишта ретких и ендемичних врста;

- Успостављање мониторинга компоненти биодиверзитета;

- Очување, унапређење и проширење постојећих шума (повећање површина под шумама и унапређење структуре шума).

У области **управљања отпадом:**

- Повећање броја становника обухваћених системом сакупљања отпада на 80%

- Увођење одвојеног сакупљања и третмана опасног отпада из домаћинства и индустрије;

- Успостављање регионалне санитарне депоније у сваком региону;

- Обезбеђење капацитета за спаљивање (инсинерацију) органског, индустријског и медицинског отпада;

- Санирање постојећих сметлишта која представљају највећи ризик по животну средину;

- Повећање стопе поновног искоришћења и рециклаже амбалажног отпада (стакло, папир, картон, метал и пластика) на 25% од његове количине;

- Постизање стопе од 25% за поновну употребу/поновно искоришћење/рециклажу електричног и електронског отпада;

- Увођење компостирања зеленог отпада.

У области **заштите од буке:** успостављање циљаног мониторинга буке на најфреквентнијим саобраћајницама и смањење емисије буке у најугроженијим локацијама;

У области *заштите од удеса*: успостављање и развој система за управљање ризиком и одговором на хемијски удес у индустрији и транспорту;

У сектору *индустрије*:

- Смањење емисије SO₂, NO_x, суспендованих честица и других загађујућих материја за постојећа индустријска постројења која не задовољавају ЕУ стандарде;
- Обезбеђење пречишћавања индустријских отпадних вода ревитализацијом постојећих уређаја и изградњом нових постројења за пречишћавање отпадних вода из индустрија које испуштају опасне материје;
- Увођење чистије производње и система управљања заштитом животне средине (ЕМС) у индустријска постројења;
- Имплементација интегрисаног система дозвола за индустријска постројења у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађења животне средине;
- Ремедијација контаминираниог земљишта у индустријским комплексима;
- Повећање енергетске и сировинске ефикасности у индустрији и смањење стварања отпада.

У сектору *енергетике*:

- Повећање ефикасности енергетског сектора и смањење стварања отпада;
- Повећање обима коришћења обновљивих извора енергије и гаса;
- Повећање енергетске ефикасности и смањење губитака топлоте у дистрибутивној мрежи;

У сектору *пољопривреде и шумарства*:

- Развијање свести пољопривредних произвођача у области животне средине развојем и промоцијом кодекса добре пољопривредне праксе;
- Увођење система контролисане производње и употребе ђубрива и пестицида на пољопривредном земљишту ради смањења утицаја на животну средину;
- Унапређење управљања заштитом животне средине на сточним фармама и погонима за прераду;
- Развој органске пољопривреде;
- Унапређење система одрживог газдовања, посебно у приватним шумама.

1.2.9. Стратегија пољопривреде Србије

Циљеви који су од значаја за Просторни план општине и стратешку процену су:

- Обезбеђење потрошача храном која задовољава потребе у погледу квалитета и безбедности;
- Осигурање подршке животном стандарду за људе који зависе од пољопривреде а нису у стању да својим развојем прате економске реформе;
- Осигурање подршке одрживом развоју села;
- Заштита животне средине од утицаја пољопривредне производње.
- Од значаја је подстицање пољопривредника на очувању природних добара односно одређених типова животне средине (еколошки пољопривредни програми), развој и подстицање органске пољопривреде, као и доношење локалних акционих планова руралног развоја.

1.2.10. Стратегија развоја шумарства Републике Србије

Као основни циљ стратегије развоја шумарства Републике Србије је очување и унапређивање стања шума и развој шумарства као привредне гране. Ово се постиже спречавањем смањења површине под шумама, одрживим газдовањем шумским ресурсима уз рационално коришћење, повећање, унапређење и заштиту и одржавање еколошке равнотеже, укључивањем циљева и мера развоја шумарства у програме руралног развоја. Шуме и функције шума су од далекосежног значаја за унапређење животне средине и заштиту природе. Ово се пре свега огледа у унапређењу одрживог газдовања шумама у

заштићеним природним добрима, одрживом коришћењу и валоризацији биодиверзитета шума и система заштите, коришћења и управљања свим функцијама шума у оквиру одрживог развоја, а нарочито у погледу заштитних и регулаторних функција у односу на елементе животне средине ваздух, воду, земљиште, пределе, буку, ублажавање климатских промена итд. Одрживо газдовање шумама се односи и на одрживо газдовање фауном, односно стварање оптималних услова за заштиту и унапређивање стања аутохтоне дивљачи и реинтродукцију исте.

1.2.11. Стратегија локалног одрживог развоја

Национална стратегија одрживог развоја дефинише одрживи развој као циљно оријентисан, дугорочан, непрекидан, свеобухватан и синергетски процес који утиче на све аспекте живота (економски, социјални, еколошки и институционални) на свим нивоима. Одрживи развој подразумева израду модела који на квалитетан начин задовољавају друштвено-економске потребе и интересе грађана, а истовремено уклањају или знатно смањују утицаје који прете или штете животnoj средини и природним ресурсима.

Стратегија дефинише циљеве, мере и активности којима ће се створити услови за одрживи развој на локалном нивоу. Циљеви од значаја за Просторни план општине и стратешку процену су:

- Унапређивање заштите животне средине на локалном нивоу;
- Рационално управљање ресурсима;
- Рационална потрошња необновљивих и подстицање коришћења обновљивих ресурса;
- Увођење система мониторинга животне средине за подручја општина.

1.2.12. Стратегија регионалног развоја Републике Србије 2007.-2012.

Стратегија регионалног развоја Републике Србије представља стратешки развојни документ из области регионалног развоја који на конзистентан и целовит начин дефинише основне развојне приоритете регионалног развоја земље и начине њиховог остваривања у наредним годинама.

У области заштите животне средине као основни циљеви издвајају се:

- на локалном нивоу јачање институционалних капацитета и финансирање заштите животне средине;
- обезбеђење квалитетне воде за пиће и заштита од поплава;
- решавање проблема управљања отпадом, као и пречишћавање комуналних и индустријских отпадних вода;
- смањење загађивања на ризичним локацијама;
- подстицање одрживог коришћења природних ресурса;
- смањење потрошње енергије и сировина и рециклажа отпада;
- унапређење управљања заштићеним природним добрима.

1.3 ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ЗА КОЈЕ СЕ ИЗВЕШТАЈ ДОНОСИ

1.3.1 Анализа и оцена стања квалитета ваздуха

Главни извори загађења ваздуха су индивидуална ложишта домаћинства, саобраћај дуж државних путева, пољски пожари на дивљим депонијама и поједини индустријски загађивачи. На основу Извештаја о стању животне средине у Републици Србији у 2011. години.

Такође, према подацима из поменутог Извештаја забележена су 32 дана са прекораченим граничним вредностима концентрације чађи, са средњом вредношћу од 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, док је максимална вредност износила 98 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, на основу чега се може закључити да је чађ доминантан загађивач ваздуха у најближем граду Лесковцу, планском подручју.

1.3.2. Анализа и оцена стања квалитета вода

Загађивање површинских и подземних вода последица је низа фактора, и то услед: упуштања непречишћених комуналних и индустријских отпадних вода у реципијенте без претходног третмана пречишћавања, неизграђености канализационе инфраструктуре на целом градском подручју, односно еколошки-санитарно непрописно изграђених септичких јама, депонија и сметлишта отпада у близини речних токова, одлагања амбалажног и другог кабастог отпада у непосредној близини речних корита, неконтролисане примене агрохемиката на пољопривредним површинама, спирања запрљаних коловозних површина атмосферским падавинама и др.

Водоснабдевање града Лебана и околине везано је за два изворишта. Прво извориште је у Коњину и Жеглову из дубинских бунара и црпном станицом у Ковињу. Поменуто извориште није дало очекиване резултате у погледу количине воде, па се прешло 1980. год. на друго извориште, а то је вода из реке Шуманке у Гргуровцу и траје до данас. Проблем је што тренутна издашност система је 30 лит/сек., није довољна за Лебане и околину. Обавезна је реконструкција испирачнице, ваздушних вентила и целокупне пратеће инфраструктуре цевовода.

Праћење квалитета какао сирове тако и прерађене воде је по међународним стандардизованим методама.

Промена микроклиме и неконтролисана експлоатација шуме и других биолошких промена у самом приобаљу водотока, дошло је до знатног погоршања квалитета сирове воде што захтева доградњу технологије у третману и преради воде за пиће.

Водозахват је лоциран у Кључу због гравитационог довода сирове воде до фабрике за прераду воде за пиће.

Подручје три насеља Бошњаце, Пертате и Ћеновац (подручје плана), која се налазе у равничарском делу Лесковачке котлине (Бошњачко поље), предвиђени су да се укључе у другу фазу снабдевања водом за пиће, изградњом предбрне Кључ.

1.3.3. Анализа и оцена стања квалитета земљишта

Главни извори загађења околног земљишта на територији Лебана су антропогеног карактера и то: неуређена „дивља“ сметлишта; неопходна нова локација за лјудско гробље (због недостатка капацитета за проширење) и одређивање локације и уређење сочног; услед неконтролисане употребе агрохемијских средстава у пољопривреди, земљиште може бити оптерећено повећаном количином нитрата; саобраћај је један од фактора који утиче на повећану количину таложних материја које настају као последица сагоревања у моторним возилима, а такође се поред саобраћајница у зимским месецима када се коловоз посипа сољу, може јавити повећан салинитет земљишта у близини саобраћајница;

Планско подручје је окружено пољопривредним површинама које су већином у власништву индивидуалних пољопривредних произвођача. Познато је да се неадекватном применом ђубрива и пестицида и нерегулисањем отпадних вода са сточних фарми може значајно погоршати стање здравља земљишта, а уколико се то земљиште користи у пољопривредној производњи преко ланца исхране то може имати значајан негативни утицај на здравље човека. Због тога је неопходна стална едукација и контрола употребе поменутих ђубрива, као и рада пољопривредних предузећа како би се дугорочно постигао позитиван ефекат у том смеру.

1.3.4. Анализа и оцена стања нивоа буке

Иако нема систематског праћења нивоа и учесталости буке, као и праћења утицаја на здравље људи, евидентно је одсуство значајнијих извора који кумулативно продукују овај вид акустичног загађења. Евентуална прекорачења дозвољених нивоа буке краткотрајног

су интензитета, и претежно се односе на буку пореклом од друмског саобраћаја дуж магистралног пут М9 (Лесковац-Лебане-Приштина-Јадранско море) који повезује два већа центра (Лесковац и Лебане). Мањим делом, виши ниво комуналне буке потиче од активности у производњи, самосталних занатских радњи .

Урбанистичким планом предметног простора потребно је, где год је могуће, предвидети реконструкцију улица, изградњу тротоара и појаса зеленила, а кроз правила грађења привредних објеката дати правила изградње и оријентације у односу на изворе буке. Неопходан појас заштитног зеленила.

1.3.5. Заштићене природне и културне вредности

На простору за који се ради План генералне регулације и Стратешке процене утицаја Плана на животну средину нема заштићених природних добара, на основун увида у Централни регистар заштићених природних добара Србије и документацију Завода за заштиту природе Србије.

На подручју обухваћеном границама Плана генералне регулације не постоје објекти који су на било који начин заштићени као грађевински фонд са споменичким вредностима.

На основу АКТ-а о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту, од значаја за План генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ (број: 839/2 , датума 07.11.2011.г), издатог од Завода за заштиту споменика културе Ниш у оквиру плана потребно је применити Услове и мере заштите непокретних културних добара и добара која уживају претходну заштиту, а који су:

-инвеститори и извођачи су дужни да обавесте Завод о почетку радова на изградњи објеката, да приликом извођења радова омогуће археологу или екипи Завода да обаве проспекцију локације за коју се планира извођење грађевинских радова.

-у случају да открије до сада неевидентирани локалитет или његов део, инвеститор је дужан да одмах прекине извођење радова и о свему без одлагања обавести Завод за заштиту споменика културе Ниш.

-у случају да је неопходно извршити археолошка истраживања на локацији где се региструје постојање покретних или непокретних археолошких налаза, инвеститор је дужан да обезбеди заштиту и чување истог.

1.4.ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ РАЗМАТРАНА У СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ

У току израде Стратешке процене разматрана су питања заштите животне средине која чине њен садржај и дефинисана су на основу стања животне средине. Питања представљају стратешки важне елементе за обезбеђење заштите и унапређења животне средине при дефинисању Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ. Основно питање разматрано у току израде стратешке процене је везано за осетљивост планског подручја у погледу притисака на животну средину изазваних регулацијом и грађењем у границама обухвата плана, кроз разматрање основних, стратешких утицаја на елементе животне средине – воде, земљиште, ваздух, живи свет, управљање отпадом и евентуалним акцидентним ситуацијама. Питања која нису разматрана у току израде Стратешке процене су: (1) климатске промене и заштита озонског омотача, јер на планском подручју нема загађивања који емитују материје које уништавају озонски омотач и доприносе промени климе; (2) прекогранично загађивање, јер нема прекограничног загађивања. Приликом одређивања питања и проблема заштите животне средине значајних за Стратешку процену полази се од питања и проблема који се у плану детаљне регулације карактеришу као значајни из аспекта заштите животне средине. За испитивање и каснију класификацију ових питања и проблема користе се општа питања и проблеми распоређени у 11 група, а који се табеларно приказују. Груписање је извршено

према прилагођеном (комбинованом) моделу за процене утицаја европске агенције за заштиту животне средине.

У Нацрту Плана генералне регулације идентификовани су проблеми заштите животне средине на основу увида у стање и података добијених са терена, као и на основу података добијених из општине Лебане.

На основу категоризације животне средине, дефинисане су мере заштите животне средине у складу са праксом процене утицаја просторних и урбанистичких планова на животну средину и то по следећим областима: (1) заштита ваздуха; (2) заштита и коришћење вода; (3) заштита земљишта; (4) заштита од буке (5) заштита природних и културних вредности итд.

На основу процене стања животне средине на подручју Плана генералне регулације кључни проблеми заштите животне средине су следећи:

- загађеност ваздуха, воде и земљишта;
- сакупљање, транспорт и планско одлагање отпада;
- ненаменско коришћење плодног пољопривреног земљишта, деградација и загађивање земљишта;
- недовољно институционално-информатичка подршка унапређењу стања елемената животне средине.

Табела 1. Општа питања и проблеми од значаја за стратешку процену

Активности у ПГР-у	постоји/не постоји	коментар
<p>Могуће физичке промене изазване изградњом и радом објеката на планском подручју</p>	<p>ДЕЛИМИЧНО</p>	<p>Реализацијом планских решења доћи ће до благе промене физичких структура у простору , мање значајне физичке промене се односе на амбијентално уклапање планираних објеката и пратеће инфраструктуре, чиме се стичу услови за квалитативну промену предеоних карактеристика. Све физичке промене које ће бити резултат изградње планираних објеката су планиране и процењене на основу услова надлежних органа, посебних организација, установа и других надлежних институција. У том смислу, уколико се планска решења и услови изградње и заштите доследно спроводе, могући су мањи утицаји на самом извору и то претежно позитивног карактера, јер ће допринети да планско подручје добије препознатљивост и да се изграде нови објекти у функцији подизања квалитета живота. Имајући у виду вишекритеријумску процену утицаја, прелиминарна процена се односи на свеукупне позитивне ефекте, који се састоје у томе да се ради о очекиваним социо-економским ефектима и неопходности подстицања развоја на планском подручју, које према свим показатељима има дугогодишњи негативни тренд и развијено је испод републичког просека. Изградња планираних објеката ствара могућност за подстицање економског и социјалног развоја, на одрживим основама. Редовним радом планираних објеката и инфраструктуре неочекују се даље физичке промене у простору.</p>

Активности у ПГР-у	постоји/не постоји	коментар
Коришћење природних ресурса у току изградње или рада објеката на планском подручју	ДА	У случају изградње путне инфраструктуре, користиће се материјали из локалних извора (каменоломи и локална позамишта), које је потребно после експлоатације рекултивисати у складу са позитивном регулативом којом је регулисана ова област. Планом није експлицитно предвиђено коришћење других природних материјала, али је сасвим реално очекивати да ће се у будућој изградњи, пре свега за инфраструктурне објекте и објекте за становање ,пословање као и других објеката у функцији побољшања животне средине и квалитета живота користити расположиви природни материјали у непосредној близини.
Коришћење, складиштење, транспорт, руковање или производња штетних материја	НЕ	На планском подручју нису планиране активности којим би се производиле штетне материје. Такође, није предвиђено коришћење, транспорт штетних материја, као и руковање или евентуално складиштење токсичних материја.
Могућност стварања отпада током изградње или рада објеката на планском подручју	ДЕЛИМИЧНО	Изградњом пратеће инфраструктуре планирају се земљани радови као и продукција отпада. Пројектном документацијом ће се дефинисати оптималне активности, као и локације за привременог одлагања отпада у току изградње. Како је овај отпад углавном инертан, он не представља опасност по животну средину, већ може да визуелно негативно утиче на предео.
Могућност загађења ваздуха	НЕ	Не постоји могућност загађивања ваздуха.
Могућност појаве буке и вибрација, светлосног, топлотног или електромагнетног зрачења	НЕ	Приликом изградње планираних објеката могућа је појава буке и вибрација на самом извору, односно, на локацији на којој се непосредно изводе грађевински радови. У редовном раду објеката, није могућа појава бука, вибрација, топлотног, јонизујућег или нејонизујућег зрачења. Мања електромагнетна зрачења, у складу са дозвољеним вредностима, су могућа на самом извору електроенергетске инфраструктуре (објекат трафостанице и водови), у чијем раду се примењују редовне мере и услови заштите.
Могућност загађења земљишта	НЕ	Планом нису предвиђена решења која би имала негативан утицај на земљиште. Могуће акцидентално и намерно локално загађење услед непридржавања поступака у раду привредних објеката, или услед нелегалног депоновања отпада на безусловним локацијама. Такође, загађивање земљишта је могуће услед непридржавања поступака или неадекватне промене агрохемијских мера у пољопривреди.

Активности у ПГР-у	постоји/не постоји	коментар
<i>Могућност акцидента током изградње или рада објекта</i>	ДЕЛИМИЧНО	Могући су акциденти на самим местима изградње, који немају значаја за животну средину, али могу угрозити живот и здравље непосредних извршилаца, при изградњи објекта. Применом мера заштите на раду могуће акциденталне ситуације се спречавају и вероватноћа њиховог јављања се своди на минимум.
<i>Могуће социјалне промене (демографске, традиционални начин живота, запосленост)</i>	ДА	Очекују се позитивни ефекти у будућем просторном развоју, реализацијом планских решења, као и евентуалном реализацијом других решења која у овом тренутку нису била директан предмет плана. Овим планом се очекују директни социјални позитивни ефекти повећањем запослености, развојем инфраструктурних капацитета, које може узроковати повећање потрошње. Ово може имати значаја на подстицање пољопривредне производње што је од значаја за подручје плана и целу територију општине, као и подстакнути развој услужних и других пратећих делатности.
<i>Други фактори од значаја за заштиту животне средине</i>	ДА	Планским решењима предвиђа се изградња у грађевинском подручју, односно рационално се планирају грађевински рејони, тако да неће бити негативних последица услед евентуалне конверзије пољопривредног и других категорија земљишта у грађевинско.

На основу прелиминарне процене стања животне средине на подручју плана кључни проблеми заштите су:

- (1) непланска изградња инфраструктуре ;
- (2) одвођење и пречишћавање отпадних вода и обезбеђење довољних количина квалитетне воде за пиће;
- (3) сакупљање и транспорт комуналног отпада и његово одлагање на регионалну депонију са центром за рециклажу;
- (4) стихијско ширење непланске изградње дуж инфраструктурних коридора (јавне површине);
- (5) ненаменско коришћење плодног пољопривредног земљишта
- (6) могуће загађивање ваздуха и повишена саобраћајна бука у насељима и на коридору државног пута ;
- (7) неразвијен мониторинг животне средине и
- (8) недовољно инвестирање у заштиту животне средине, развој еколошке свести, ефикаснији рад комуналне инспекције.

2. ЦИЉЕВИ И ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

У складу са законским одредбама, у овом поглављу су приказани општи и посебни циљеви и индикатори Стратешке процене.

2.1. Општи циљеви стратешке процене

Општи циљеви Стратешке процене припремљени су на основу стања животне средине, стратешких питања заштите животне средине од значаја за планско подручје и циљева и захтева у области заштите животне средине релевантних секторских докумената. **Обезбеђење просторних услова за развој и изградњу са припадајућом инфраструктуром, у складу са економским могућностима општине и уз очување животне средине.**

Општи циљеви заштите животне средине на планском подручју су директној вези са општим циљевима у плану вишег реда и то су:

- Обезбеђивање квалитетне животне средине, што подразумева чист ваздух, довољне количине квалитетне и хигијенски исправне воде за пиће, затим очуваност пољопривредног земљишта, екосистема и биолошке разноврсности, квалитетне површине за рекреацију и туризам, уређеност насеља и сл;
- Постизање рационалне организације, уређења и заштите простора усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним ресурсима (пољопривредно земљиште, шуме, воде и др.) и створеним вредностима, односно оптимално управљање и коришћење природних ресурса;
- Заустављање даље деградације природне средине (ваздух, вода, земљиште и др.) одређивањем стања, приоритета заштите и услова одрживог коришћења простора;
- Предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања.
- Подизање и јачање нивоа еколошке свести, информисања и образовања становништва о еколошким проблемима укључивањем јавности у доношење одлука у погледу мера заштите животне средине.

2.2. Посебни циљеви стратешке процене

Посебни циљеви заштите животне средине планског подручја произлазе из анализе стања животне средине и значајних питања, проблема, ограничења и потенцијала планског подручја, као и приоритета за решавање еколошких проблема, а у складу су са општим циљевима и начелима заштите животне средине.

Еколошки одговорно коришћење простора, који обухвата План генералне регулације, представља значајан потенцијал за одрживи развој овог подручја. При томе се, у просторној организацији треба ослањати на следеће посебне циљеве заштите животне средине:

Табела 2. Посебни циљеви стратешке процене у односу на секторе одрживог развоја

Сектор	Циљеви СПУ
Економски развој	1. Смањење степена незапослености
	2. Унапређење економског развоја
Социјални развој	3. Унаређење квалитета живота и здравља становништва
Заштита животне средине	4. Очување квалитета ваздуха
	5. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама
	6. Унапређење квалитета земљишта, кроз смањење загађења и ублажавање ерозије
	7. Очување биодиверзитета, станишта и предела
	8. Очување обрадивог пољопривредног земљишта
	9. Заштита природних ресурса и коришћење обновљивих извора енергије
	10. Очување биодиверзитета, унапређења предела и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости и укључивањем у туристичку понуду
	11. Унапређење општинских служби за заштиту животне средине и мониторинг и унапређење информисања јавности по питањима животне средине

2.3. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Индикатори Стратешке процене су припремљени према циљевима Стратешке процене, на основу индикатора Стратегије одрживог развоја Републике Србије и приказани у следећој табели.

Табела 3. Индикатори Стратешке процене

област	индикатор
1. Смањење степена незапослености	% запослених; % незапослених
2. Унапређење економског развоја	% повећања зарада; % повећања производње
3. Унаређење квалитета живота и здравља становништва	% становништва са приступом здравствено исправној води за пиће, % становништва са приступом адекватним системима прикупљања и пречишћавања отпадних вода, % становништва са приступом објектима
4. Очување квалитета ваздуха	Амбијенталне концентрације загађујућих материја у урбаним областима Дефиниција: Амбијенталне концентрације загађења ваздуха озон, CO, суспендованим честицама, SO ₂ , NO _x , VOC укључујући бензен и олово Јединица мере: µg/m ³ , ppb или ppb; или удео дана када су прекорачене граничне вредности
5. Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	Потрошња воде по секторима Дефиниција: Удео потрошене исцрпене воде по секторима (домаћинства, индустрија, пољопривреда) Јединица мере: % од укупно исцрпене воде Присуство фекалних бактерија у води за пиће Дефиниција: Удео ресурса воде за пиће намењене за кућну употребу која садржи концентрације фекалних бактерија више од препоручених према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће Јединица мере: %
6. Унапређење квалитета земљишта, кроз смањење загађења и ублажавање ерозије	Промена намене земљишта Дефиниција: Удео промене намене коришћења земљишта у временском периоду Јединица мере: % Деградиција земљишта Дефиниција: Промене у природи ресурса земљишта у зависности од врсте и географске локације, које укључују: физичко стање земљишта; диверзитет или густину прекривености вегетацијом; дебљину површинског слоја, салинитет или алкалитет итд. Јединица мере: ha (величина области и интензитет промена са побољшањем или погоршањем стања)
7. Очување биодиверзитета, станишта и предела	Учешће шумског земљишта у укупном земљишту Дефиниција: Удео природног и сађеног шумског земљишта негованог у периоду времена у укупном земљишном фонду Јединица мере: % Учешће заштићених области у односу на укупну површину Дефиниција: Површина заштићених екосистема на земљишту или у унутрашњим водама, изражени као удео у укупној површини екосистема

	Јединица мере: %.
8.Очување обрадивог пољопривредног земљишта	Промена површина обрадивог земљишта (%)
9. Заштита природних ресурса и коришћење обновљивих извора енергије	Емисија CO ₂ , % смањења потрошње енергената, % смањења потрошње угља и нафтних деривата
10.Очување биодиверзитета, унапређења предела и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости и укључивањем у туристичку понуду	Б р о ј и з н а ч а ј з а ш т и ћ е н и х б и љ н и х и ж и в о т и њ с к и х в р с т а , Б р о ј и п о в р ш и н а з а ш т и ћ е н и х п р и р о д н и х д о б а р а и п р е д е о н и х ц е л и н а , Б р о ј и к в а л и т е т з а ш т и ћ е н и х н е п о к р е т н и х к у л т у р н и х д о б а р а , Б р о ј п о с е т и л а ц а у т у р и с т и ч к и м з о н а м а
11.Унапређење општинских служби за заштиту животне средине и мониторинг и унапређење информисања јавности по питањима животне средине	- % општинских прихода уложених у заштиту животне средине - број реализованих програма заштите - број мерних места у зависности од загађења

3.ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Процена могућих утицаја плана и програма на животну средину, према Закону, садржи следеће елементе:

- 1) приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
 - 2) поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
 - 3) приказ процењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
 - 4) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
 - 5) начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.
- На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

3.1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Процена утицаја варијантних решења на циљеве Стратешке процене урађена је како би се омогућило поређење припремљених варијантних решења и указало на повољније са становишта заштите животне средине. Општа процена утицаја и поређење варијантних решења на животну средину према областима Стратешке процене (синтезни приказ), дати су у следећој табели.

Табела 4. Општа процена утицаја варијантних решења на животну средину (синтезни приказ)

Област Стратешке процене	Варијантно решење 1 (статус кво)	Варијантно решење 2 (План генералне регулације)
Заштита и очување квалитета вода, земљишта и ваздуха	-	++
Заштита од буке и вибрација	-	М
Заштита природних ресурса и коришћење обновљивих извора енергије	-	+
Очување биодиверзитета, унапређења предела и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости и укључивањем у туристичку понуду	-	+

Врсте утицаја: ++ веома позитиван; + позитиван; -- веома негативан; - негативан; ? непознат; М – зависи од мера заштите

Претходно је наведено да су у процесу Стратешке процене анализирана два супротна сценарија развоја за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ у оквиру процене варијантних решења. Деатљнијим поређењем варијанти (Варијанта 1 – уколико не дође до реализације/спровођења плана и Варијанта 2 – уколико дође до спровођења/реализације плана) омогућава се поређење анализираних интегралних варијантних решења, и која је табеларно приказана у наставку. Процена утицаја варијантних решења на циљеве Стратешке процене уређена је како би се омогућило поређење анализираних варијантних решења, а указало на повољније варијантно решење са становишта заштите животне средине и друштвеног бољитка. Поређење варијантних решења извршена је у наредној табели.

Табела 5. Аналитички приказ процене утицаја варијантних решења према укупним утицајима

Циљ стратешке процене	Варијантно решење бр.1 (план се не реализује – спонтани развој)	Варијантно решење бр.2 (план се реализује)
Смањење степена незапослености	- / 0	+ /
Унапређење економског развоја	- / 0	+ / М
Унаређење квалитета живота и здравља становништва	- / 0	+ / М
Очување квалитета ваздуха	- / 0	+
Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	-	+
Очување биодиверзитета, станишта и предела	-	- / М
Ефикасно управљање отпадом	-	+
Заштита природних ресурса и коришћење обновљивих извора енергије	-	+

Врсте утицаја: + укупно позитиван тренд (унапређење животне средине); - укупно негативни тренд (деградација животне средине); 0-без значајних промена, М - уз мере заштите/компензације, могућ позитиван тренд.

Варијантно решење 2 које се односи на усвајање и доследно спровођење плана уз примену других секторских планова и програма, као и позитивне законске регулативе, далеко је повољније са становишта посебних циљева Стратешке процене. Прво, ово варијантно решење је значајније повољније са становишта заштите животне средине првенствено: о заустављање деградације животне средине (ваздух, вода, земљиште и др.) одређивањем стања, приоритета заштите и услова одрживог коришћења ресурса; Постизање рационалне организације, уређења и заштите простора (повећан проценат зелених површина); Обезбеђивање квалитетне животне средине - заштита вода уз примену интегралног приступа у управљању и коришћењу водних ресурса, потпуна заштита квалитета подземних вода и стриктна заштита зона које су законом резервисана изворишта водоснабдевања, заштита земљишта уз интегрални однос у планирању и управљању земљишним ресурсима, заштита и очување квалитета ваздуха; предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања (нарочито дивље депоније); интегрални и континуирани систем мониторинга животне и природне средине у општини; успостављање система за институционално управљање животном средином, унапређење информисања јавности. Реализацијом Плана ствара се могућност за отварање нових радних места, побољшање економских прилика, односно добијање еколошки здравије средине.

Нереализовање плана је варијантно решење са могућим негативним последицама у односу на циљеве стратешке процене и губитак могућности ефикасног деловања у заштите животне средине. Стратешком проценом утицаја и планом предложен је одржив развој подручја уз очување постојећих потенцијала, природних вредности и ресурса као и решења заспечавање конфликта у простору и разрешење постојећих просторних еколошких проблема. Као неопходно се намеће доношење плана и примену интегралних мера заштите.

3.1.2. Варијантна решења

У оквиру стратешке процене припремљена су два варијантна решења. Прво варијантно решење се односи на нереализовање Плана генералне регулације - сценарио нултог развоја, а друго представља решења Плана генералне регулације.

3.1.2. 1. Варијантно решење 1: нереализовање Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ - сценарио нултог развоја

Нереализовањем Просторног плана стање би се погоршало и то на следећи начин:

У области *пољопривредног земљишта и пољопривреде*:

- наставак даљег стихијног и нерационалног заузимања плодног пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе за потребе ширења индустрије и насеља;
- неконтролисана примена хемијских средстава у пољопривреди и наставак даље контаминације земљишта;
- немогућност подстицања пољопривредне производње.

У области *система градског зеленила*:

- уношење страних биљних и животињских врста;
- промена изгледа предела;
- пренамена зелених површина под бесправном градњом који се драстично рефлектовао, и даље одражава на простор, и могућност реализације планске документације, а све под плаштом привремених промена, где се трајно губе површине планиране за озелењавање;
- непостојање катастра постојећих зелених површина;
- непостојање информационог система о зеленим површинама.

У области *становништва и насеља*:

- наставак негативних демографских процеса и смањење пољопривредне производње;

- наставак неуравнотеженог развоја са неуједначеним притисцима на животну средину;
- нефункционална мрежа насеља;
- немогућност побољшања квалитета живота.

У области **привреде:**

- даље ширење зона негативних утицаја од индустријских објеката;
- у недовољној мери развијене активности које су комплементарне заштити животне средине (рационална пољопривредна производња, развој туризма, итд);
- енергетска неефикасност, нерационална потрошња воде, бахато коришћење ресурса;
- непланско ширење постојећих, и неадекватно формирање нових привредних зона без одговарајуће инфраструктурне опремљености.

У области **инфраструктурних система:**

- даље угрожавање изворишта водоснабдевања, неадекватном канализационом мрежом и испуштањем непречишћених отпадних комуналних и индустријских вода у реципијенте без предходног третмана;
- неодговарајућа саобраћајна матрица, као предуслов унапређења квалитета живота;
- неадекватна заштита од поплава;
- нереализација топлводне мреже и повећан притисак на животну средину, и загађење ваздуха од котларница на чврсто гориво.

У области **управљања отпадом:**

- даљи штетни утицаји од дивљих и неуређених депонија;
- неадекватно депоновање комуналног, индустријског и пољопривредног отпада;

У области **мониторинга и инвестирања** у заштиту животне средине:

- недовољна материјална средства уложена у програме заштите животне средине;
- недовољан број запослених на заштити животне средине;
- неразвијен систем мониторинга

3.2.2. 2. Варијантно решење 2: реализовање Плана генералне регулације за насеља **БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ**

У области **пољопривредног земљишта и пољопривреде:**

- пренамена пољопривредног земљишта на рационалан начин;
- на нивоу пољопривредних газдинстава и предузећа, обједињавање биљне и сточарске производње, са обезбеђењем сопствених крмних база;
- развој пољопривредне производње у градском залеђу;
- развој пољопривредне инфраструктуре;
- етапна и селективна замена намене пољопривредног у друго земљиште, дуж осовина развоја и главних саобраћајница;
- побољшање веза између пољопривреде и других компаративних делатности (мала и средња предузећа, трговина, туризам, угостелство).

У области **система градског зеленила:**

- подизање заштитних шумских појасева уз дуж саобраћајнице I реда М9, саобраћајнице, водоизворишта, око индустријских зона и других индустријских објеката;
- повећање површина под зеленилом, формирањем нових парковских површина и линиског зеленила дуж саобраћајница и речног корита.

У области **становништва и насеља:**

- унапређење квалитета живота у насељима, опремањем комуналном и саобраћајном инфраструктуром и јавним службама;
- унапређење рада здравствених и образовних служби;
- унапређење квалитета живота (становање, инфраструктура, јавне службе, услуге, комуникације, култура).

У области **привреде:**

- формирање привредних зона - приоритет се даје подручјима које користе компаративне предности подручја,
- заштита животне средине и висок степен искоришћености простора;
- формирање туристичких тура са раличитим видовима туризма.

У области **инфраструктурних система:**

- унапређење саобраћајне матрице ;
- веће коришћење саобраћајног положаја дуж саобраћајнице I реда М9,
- заштита изворишта подземних и површинских вода;
- рационална потрошња воде у привреди и домаћинствима;
- развој канализације по сепарационом систему са ППОВ;
- предтретман отпадних вода из привреде пре упуштања у градску канализацију;
- заштита од поплава са усклађењем заштитних система у односу на окружење;
- постизање енергетске ефикасности;
- одржавање, унапређење и поузданост у раду постојеће електроенергетске мреже;
- афирмисање у коришћењу алтернативних и обновљивих извора енергије;
- изградња/формирање терминала за рециклажу;
- санација постојећих сметлишта и дивљих депонија.

У области **заштите животне средине:**

- заштита ваздуха, земљишта, површинских и подземних вода;
- заштита од буке и вибрација;
- заштита флоре и фауне и унапређење биодиверзитета и геофонда;
- заштита природних и културних добара;
- даље унапређење и развој система мониторинга и катастра загађивача;
- веће улагање у програме заштите животне средине

3.1.3. Резултати консултација

У току израде стратешке процене вршене су консултације са надлежним општинским службама, јавним предузећима и заинтересованим органима и организацијама.

3.1.4. Процена утицаја планских решења на животну средину

За потребе процене утицаја Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ на животну средину изабрана су планска решења приказана у следећој табели.

Табела 6. Планска решења за која се врши процена утицаја

Област	Планско решење
САОБРАЋАЈУ	1.Реконструкција,рехабилитација и осавремењавање постојеће деонице саобраћајнице I реда М9, као и новопројектованих локалних улица 2.Замена и редовно одржавање саобраћајне сигнализације 3.Изградња семафоризованих пешачких прелаза и заштитних ограда у зонама пословања, као и становања са интензивним пршчаким токовима 4.Изградња јавних паркинг простора 5.Изградња бицикличке стазе на потезу уз саобраћајницу I реда М9

ЈАВНЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ	1. формирање нових зелених површина око школа, гробља и сл. 2. заштитни појас са уређејем стазама и ниским и средњим зеленилом дуж реке Јабланице 3. Изградња бицикличичке стазе на потезу уз саобраћајницу Иреда М9
ХИДРОТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА	1.Изградња фекалних колектора у свим насељима плана 2.Изградња магистралног водовода, као и разгранате мреже по насељима 3.Реконструкција застареле канализационе и водоводне мреже у насељима
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	1.Изградња водова за напајање нових трафостаница 2.Изградња уличне расвете 3.Изградња нових трафостаница 4.Електричну мрежу и објекте свих напонских нивоа ускладити са динамиком изградње и реконструкције на терену
ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	Реконструкција и модернизација капацитета

Према критеријумима из Прилога I Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину у обзир су узете следеће карактеристике утицаја:

- Врста утицаја
- Вероватноћа да се утицај појави
- Трајање утицаја (временска димензија),
- Учесталост утицаја
- Просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према следећој табели.

Табела 7. Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
+ Позитиван ++ Веома позитиван - Негативан -- Веома негативан 0 Неутралан М зависи од мера заштите	мало вероватан средње вероватан веома вероватан	краткорочан средњорочан дугорочан	повремен средње учестао сталан	Л локални (део Општине) О општински Г градски Р регионални Н национални МЕ међународни

У складу са ПГР и карактеристикама планског подручја одређене су карактеристике које одређују значајан утицај и то:

- Средње и веома вероватан утицај
- Средњорочан и дугорочан утицај
- Средње учестао и сталан утицај
- Локални, Општински и регионални ниво утицаја.

За свако планско решење вршено је одређивање и евалуација утицаја. Бојом су приказани позитивни (зелена), негативни (црвена), неутрални (бела) и утицаји који зависе од примене мера заштите (жута) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две, три и четири карактеристике).

процењени утицај догодити у стварности. Наведена планска решења углавном имају мали негативан/позитиван утицај на очување квалитета животне средине, док поједина планска решења немају никакав утицај на животну средину.

Утицају планских решења су локалног карактера. Вероватноћа утицаја планског решења на животну средину је извесна/вероватна у зависности од планског решења.

Извештај о стратешкој процени утицаја је дефинисао планска решења по областима, како је приказано. На овом нивоу плана није било могуће детаљно анализирати свако планско решење и непосредан утицај планираних активности на животну средину јер нису дефинисане све појединости везане за дато планско решење. У случајевима где је процењено да може доћи до негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите.

4. МЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине на подручју Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ заснована је на концепту одрживог развоја, усклађивању коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности (мере заштите) и са потребама економског развоја, полазећи од начела превенције и спречавања загађивања животне средине и начела интегралности. **То значи обавезно укључивање услова заштите животне средине у све планове, односно програме, као и све предвиђене активности и садржаје на подручју.**

Систем заштите животне средине чине мере, услови и инструменти за:

- одрживо управљање, очување природне равнотеже, целovitости, разноврсности и квалитета природних вредности и услова за опстанак свих живих бића;
- спречавање, контролу, смањивање и санацију свих облика загађивања животне средине (Чл. 2., ст. 1. и 2. Закона о заштити животне средине).

Применом мера заштите животне средине, ефекти негативних тенденција идентификованих у простору кориговаће се у правцу побољшања квалитета појединих елемената животне средине, а применом свих расположивих инструмената спречиће се њихово ширење ван утврђеног планског оквира.

Мере за смањење негативних и увећање позитивних Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ на животну средину припремљене су на основу резултата процене утицаја и циљева стратешке процене.

4.1. Заштита ваздуха

Заштита овог природног елемента подразумева ограничење или смањење емисија загађујућих материја, и то првенствено:

- стриктно ограничавање емисија загађујућих материја из привредних постројења, саобраћаја и домаћинства, даљи развој система топлификације, адаптирање привреде према критеријумима заштите, појачану контролу рада котларница; подстицање енергетске ефикасности у смислу што рационалнијег коришћења енергије;
- одређеним мерама стимулирати грађане са индивидуалним ложиштима на прелазак на алтернативне изворе загревања;
- уградња уређаја за смањење емисија на изворима где су емисије изнад GVI прописане законом, као што су индустријски погони, котларнице итд;
- применом интегралних заштитних мера дуж саобраћајнице I реда M9 и других путева, применом прописа и прибављањем обавезних интегрисаних дозвола за постојећа и нова привредна (индустријска) постројења, као и променом у начину функционисања постојећих постројења, док се за нова постројења

- примењују најбоље доступне технологије (БАТ) и решења усклађена са прописима;
- коришћење алтернативних енергетских извора: сунчеве енергије, енергије биомасе и отпада, еолске енергије;
 - усагласити основне насељске функције са циљем побољшања стања животне средине;
 - планско озелењавање јавних површина и стварање функционалног система зеленила са изградњом нових паркова и спортско-рекреативних терена, дечијих игралишта и нових дрвореда дуж улица, свуда где за то постоје могућности;
 - обезбедити аутоматско праћење показатеља квалитета ваздуха ради адекватне реакције у случају акцидентних загађења;
 - развој информационог система квалитета ваздуха за подручје Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ преко Екобилтена и интернет презентација, са доступном базом података о актуелном и десетогодишњем стању квалитета ваздуха;
 - спровести вишегодишња епидемиолошка истраживања за утврђивање последица лошег квалитета ваздуха на здравље становништва.

4.2. Заштита и коришћење вода

Потпуна заштита и унапређење квалитета подземних вода (водоснабдевање, наводњавање);

Враћање у прописану класу квалитета површинских вода:

- заштитом изворишта и обезбеђењем снабдевања водом, применом прописаних активности у зони заштите изворишта, ревитализацијом и проширивањем водоводног система;
- ревитализацијом загађених водотокова, приобаља и шире околине и довођење свих деоница водотокова у прописану класу;
- смањењем емисије суспендованог и органског загађења од стране концентрисаних и расутих загађивача;
- планским третманом комуналних отпадних вода - ширењем канализационе мреже (кишне и фекалне канализације), одређивање локације и изградња ППОВ;
- планским третманом индустријских отпадних вода - изградња канализације за отпадне воде, изградња система за предтретман отпадних вода у привредним постројењима, уградња постројења за пречишћавање отпадних вода загађених нафтним дериватима; санација постојећих индустријских постројења за третман отпадних вода;
- оплемењивањем малих вода.

Превентивним мерама обезбеђује се заштита изворишта и остварује се применом:

- рационализације потрошње воде;
- забраном изградње индустријских и других објеката чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште, забране изградње других објеката који могу загадити воду или земљиште или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре;
- дозвољеном изградњом објеката ако се у пројектовању и извођењу обезбеди канализација и пречишћавање отпадних вода у складу са стандардима прописаним законом и у складу са законом, дозвољеном је изградњом објеката за рекреацију и туризам под условима заштите животне средине;

- постојећи индустријски објекти морају у најкраћем року обезбедити каналисање и пречишћавање отпадних вода у складу са законском регулативом;
- изградњом депонија за безбедно складиштење и санитарно исправно руковање свим отпадним материјама из процеса производње и отпадним муљевима из постројења за пречишћавање отпадних вода;
- изградњом заштитних појасева на водотоцима и бујичним токовима;
- санацијом преосталих ерозионих и бујичних жаришта, смиривање ерозије и постепено смањивање продукције и проноса наноса;
- отпад се сме сакупљати само на водонепропусним површинама, а депоновање је могуће само ван шире зоне заштите;
- забрана транспорта и складиштења опасних и отровних материја;
- антиерозивним радовима ради спречавања спирања земљишта и хемијског или механичког загађења водотока;
- успостављањем ефикасног система мониторинга и израда и ажурирање катастра загађивача и спровођење репресивне политике у складу са законском регулативом која се односи на заштиту квалитета вода;
- успостављањем комплексног, функционалног, информационог и управљачког система заштите животне средине;
- израдом плана заштите вода;
- перманентном и стриктном контролом квалитета амбијенталних и отпадних вода.

4.3. Заштита земљишта

- Заштита земљишта остварује се:
- уклањањем свих дивљих депонија и забрана неконтролисаног депоновања свих врста отпада;
- спровести програм строге контроле и заштите приобаља и водотокова.
- успоставити еколошку контролу у циљу спречавања индустријског загађивања, испуштања хемијског отпада и прљавих индустријских материја. У вези са тим поштрити казнену политику;
- контрола употребе агрохемијских средстава у циљу смањивања загађења земљишта из пољопривреде и очување земљишта које се одликује високим пољопривредним вредностима. Заштита, коришћење и уређење земљишта обухвата очување продуктивности, структуре и слојева тла, као и природних и прелазних облика и процеса. На површини земљишта или испод могу се обављати активности и одлагати материје које не загађују или оштећују земљиште;
- неопходно је допунити испитивања загађености пољопривредног земљишта на оним локацијама на којима то није учињено;
- наставити испитивања на локацијама на којима су констатована загађења, нарочито гицикличним ароматичним угљоводонцима;
- осмислити Програм испитивања загађености земљишта у зонама рекреације (дечја игралишта), подручјима око индустријских објеката и поред значајних саобраћајница;
- рационално коришћење грађевинског и пољопривредног земљишта;
- за нове делатности и намене у случајевима када је то могуће коришћење постојећег грађевинског фонда (уместо "greenfield" давање предности "brownfield" инвестицијама).

4.4. Управљање отпадом

Према стратегији управљања отпадом за период 2010-2019. године управљање отпадом по врстама обухвата:

Управљање комуналним отпадом подразумева повећање броја становника обухваћених системом сакупљања отпада, чишћење дивљих сметлишта, организовање примарне селекције кроз организовано сакупљање рециклабилног отпада већ у самим домаћинствима.

Управљање **отпадом животињског порекла** је у надлежности Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде. Потребно је приступити изради програма управљања отпадом животињског порекла. Отпад животињског порекла, као и производе настале прерадом отпада животињског порекла треба користити у енергетске сврхе.

До реализације решења из Стратегије управљања отпадом за период 2010-2019. године, планска решења у области управљања отпадом на територији Општине су:

Интегрално управљање комуналним отпадом:

- затварање и санација постојећих депонија и сметлишта и рекултивације земљишта;
- успостављање система организованог сакупљања отпада и одвожење на регионалну депонију;
- увођење система примарне сепарације отпада на територији Општине,
- изградња трансфер станице и рециклажног дворишта на територији Општине.

Управљање отпадом животињског порекла:

изградња сточног гробља/јаме на територији Општине

4.5. Заштита заштићених природних и културних добара

Основни критеријуми за одрживи развој и уређење предела и очувања идентитета природних и културних вредности су:

- задржавање постојеће структуре и функционалне повезаности станишта;
- примењивање мера за умањење штетних утицаја у случајевима када није могуће избећи негативне утицаје;
- спровођење мера за унапређење, заштиту и очување свих предела на територији

Просторног плана.

Основна концепција **заштите предела** огледа се у очувању карактера, структуре и разноврсности предела и обезбеђењу несметаног функционисања природних појава и процеса у природним пределима, као и унапређењу, уређењу и заштити културног и руралног предела.

Услед девастирајућих и деградирајућих активности у шумарству, ловству, експлоатацији минералних сировина и пољопривредној производњи, ревитализација, рекултивација и обнова предела, представљаће приоритет на планском подручју.

4.6. Заштита биодиверзитета, флоре, фауне, угрожених и заштићених врста

Антропогеним или природним утицајем долази до промена услова опстанка и развоја у природним пределима и до измене целокупног биодиверзитета. Број многих животињских и биљних врста на подручју Плана се временом смањује под различитим утицајима, а неке врсте су и потпуно истребљене.

Обезбедити очување постојеће дрвенсте, *жбунасте и зеласти природне вегетације* у што већој мери, као и њихово унапређење. Означити површине на којима је дошло до девастације и стварања деградираних (еродираних) површина и предвидети њихову санацију и пошумљавање.

Обезбедити услове за ревитализацију измењених делова природе у циљу подизања квалитета животне средине планског подручја.

Утврдити намену површина и обезбедити максимално очување свих постојећих зелених површина од даље деградације, загађивања и пренамене. Предвидети нове зелене површине и подизање зелених заштитних појасева због умањења директних и индиректних

негативних ефеката изазваних различитим делатностима. Утврдити обавезу очувања и подизања засада високе вегетације, као и формирања уређених зелених површина:

- дуж саобраћајница - подизање засада високе вегетације (дрвореда), уз могућност формирања линеарних ивичних травњака. Садни материјал треба да чине врсте које су биолошки постојане, естетски прихватљиве и прилагођене околном простору и његовој намени,

- око дечијих игралишта и паркинг простора (растерским озелењавањем озеленити отворене паркинг површине) и др.

4.7. Заштита здравља

Заштита здравља се обезбеђује:

- смањењем емисије загађујућих материја и изложености њиховом штетном дејству;
- заштитом и унапређењем постојећих шума, шумског земљишта и заштитних "зелених појасева";
- смањењем емисије загађујућих материја у ваздуху подизањем заштитних "зелених појасева" уз магистралне саобраћајнице и нова привредна постројења, односно заштитног зеленила у насељима.

Смањење буке, вибрација и нејонизујућег зрачења врши се подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера за заштиту од буке на најугроженијим локацијама (дуж аутопута), применом прописаних дозвољених нивоа буке у изграђеним подручјима насеља, као и применом прописаних мера заштите од нејонизујућег зрачења (далеководи и графо станице).

Поред зеленила један од начина за смањење нивоа буке је изградња вертикалних заштитних зидова (баријера). Вертикални зидови представљају грађевинске конструкције од разног материјала (армирани бетон, бетон, опека, камен, дрво, алуминијум, стакло, пластика и др.), налазе се у профилу саобраћајнице у виду вертикалне препреке и заштиту од буке врше рефлексијом и апсорпцијом звучних таласа. Њихова примена долази до изражаја у условима ограниченог простора. У зависности од положаја објекта кога треба заштитити од буке у односу на саобраћајницу, разликујемо више типова вертикалних заштитних зидова: рефлектирајући, апсорбујући и високо апсорбујући. Као заштита од саобраћајне буке, најуспешнији резултати се постижу високо-апсорпционим оградама које се најчешће израђују као сендвич од перфорираниг метала или дрвета. Као пунило примењује се материјал који има високу апсорпцију звука.

Слабљење баријере зависи од карактеристика материјала, димензија и облика баријере. Основни принцип при пројектовању баријере, је да висина баријере мора бити барем толика да спречи оптичку видљивост извора буке и угроженог места. Слабљење које се у тим условима постиже износи 5 dB. Свако, даље повећање баријере од једног метра доприноси повећању слабљења од 1.5 dB. Ширина баријере треба да буде осам пута већа од растојања угроженог места до баријере.

Заштита здравља се постиже и обезбеђењем редовне контроле здравствене исправности намирница и квалитета воде за пиће, као и системом адекватне здравствене заштите - реконструкцијом постојећих објеката здравствене заштите и обезбеђењем доступности објектима и услугама здравствене заштите и других јавних служби од значаја за здравствени и социјални статус грађана.

4.8. Заштита од удеса

Мере и поступци превенције одређени су на основу података добијених проценом значајних аспеката, плана заштитом од удеса и других мера управљања ризиком од удеса - мера безбедности приликом акцидентне ситуације при превозу опасних материја.

Основни циљеви управљања хемикалијама и заштита од удеса су:

- усклађивање националних прописа из области управљања хемикалијама и заштите од удеса са законодавством ЕУ;
- ревизија националних прописа о удесима у индустрији и транспорту;
- ратификовање важних међународних Конвенција који се односе на хемикалије и удесе (Ротердамска, Стокхолмска и сл.);
- успостављање и развој информационог система за управљање хемикалијама и заштиту од удеса;

- у случају удеса припрема мера и поступака санације земљишта, као и у случају појединачних (изолованих) инцидената;
- при транспорту опасних материја дуж коридора смањењем опасности од удеса;
- благовремено отклањање свих техничко-технолошких недостатака;
- организовање радионица за едукацију свих учесника систему управљања ризиком и одговором на хемијске удесе;
- контрола опреме и уређаја у ЕХ заштити.

Мере за отклањање последица удеса (санација) су део процеса заштите од удеса, које имају за циљ праћење постудесне ситуације, обнављање и санацију животне средине, враћање у првобитно стање, као и уклањање опасности од могућности поновног настанка удеса. Да би се санација успешно спровела мора да обухвати израду плана санације и израду извештаја о удесу. Наведени методолошки приступ квалитативно отвара могућност дефинисања под којим условом ће ризик од рада опасних постројења на одређеном простору бити прихватљив и на који начин се може обезбедити добро управљање ризиком од удеса. Потреба за проценом ризика у животној средини настала је као резултат повећане свести о нужности заштите животне средине. Постало је очигледно да многи индустријски и развојни пројекти изазивају нежељене последице у животној средини, које би се могле спречити постојањем разрађеног механизма управљања ризиком од хемијског удеса.

4.10. Заштиту од пожара -урбанистичке мере

Ради заштите од пожара објекти морају бити реализовани према одговарајућим техничким противпожарним прописима, стандардима и нормативима:

- објекти морају бити реализовани у складу са Законом о заштити од пожара („Сл. гласник СРС“ бр. 111/09),
- објекти морају имати одговарајућу хидрантску мрежу, која се протоку и притиску воде у мрежи планира и пројектује према Правилнику о техничким нормативима за спољну и унутрашњу хидрантску мрежу за гашење пожара („Сл. лист СФРЈ“ бр. 30/91)
- објектима мора бити обезбеђен приступни пут за ватрогасна возила, сходно Правилнику о техничким нормативима за приступне путеве („Сл. лист СРЈ“ бр 8/95)
- објекти морају бити реализовани у складу са Одлукама о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона („Сл. лист СФРЈ“ бр. 53, 54/88 и 28/95), Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења планиране гараже реализовати у складу са Правилником о техничким захтевима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија („Сл. лист СЦГ“, бр 31/05)
- Урбанистичке мере обезбеђења за потребе одбране земље На основу услова Министарства одбране који су достављени за потребе израде предметног ППР-а (бр. 1694-5 од 2.7. 2010 год.) констатује се да нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама одбране земље.

Регулација јавних површина насеља и позиција грађевинских линија у односу на исту, треба да омогуће несметано функционисање свих служби у случају елементарних непогода, пожара и ратних услова. Елементи саобраћајница у смислу зависности од зарушавања и могућности прилаза објектима у фази спасавања, дефинисање могућности прилаза местима за водоснабдевање противпожарних јединица као и други значајни елементи са аспекта заштите и спасавања људи и материјалних добара су уграђени у урбанистичко решење ППР-а.

У погледу склањања људи и материјалних добара у случају опасности од ратних разарања неопходно је, осим могућности изградње склоништа двонаменског типа, обезбедити евакуациона места у мањим енклавам шумских површина на предметном подручју. У ове сврхе могу се користити и специјална склоништа или одговарајући објекти који су способљени за такву намену. У случају да будући инвеститор жели у оквиру новог објекта

да изгради кућно склониште оно мора задовољавати техничке нормативе за такву врсту грађевинских објеката.

5. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Чланом 5. став 1. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 135/04) прописана је обавеза израде стратешке процене утицаја на животну средину за просторне планове. На локалном нивоу, за планове мањих просторних обима одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана ако постоји могућност појаве значајних утицаја, што се утврђује према критеријумима датим у Прилогу 1. "Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину".

Стратешка процена утицаја ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ на животну средину (у даљем тексту: стратешка процена) урађена је у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04) и Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04).

5.1. Стратешке процене на нижим хијерархијским нивоима

Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл.гласник РС" бр.135/04) а за потребе израде овог Плана.

У случају потребе за детаљнијом планском разрадом неопходно је извршити вредновање капацитета простора у односу на одговарајуће делатности и активности која се планирају на њему. На тај начин ће се извршити еколошка валоризација простора и прописати мере којима се у потпуности мора обезбедити заштита околине од загађења.

Приоритети на изради Плана генералне регулације и њихова динамика, утврђују се динамиком уређења, а заснивају се на конкретним планским решењима, плановима и програмима рада јавних предузећа, потребама и захтевима локалне самоуправе и републичких институција, у складу са економским растом и расподелом буџетских средстава који се односе на уређење простора.

5.2. Процене утицаја пројеката на животну средину

У поступку даље разраде планског документа, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.135/04, 36/09) и Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.114/08) инвеститори су дужни да се обрате надлежном органу за послове заштите животне средине општинске управе који ће одлучити о потреби израде Процене утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби израде или ослобађању од израде студије Процене утицаја.

Као обавезујућу ствар, а на основу Закона о процени утицаја на животну средину, потребно је истаћи следеће:

– Инвеститор не може приступити извођењу пројекта тј. радовима без спроведеног поступка процене утицаја и добијене сагласности надлежног органа на студију о процени утицаја

– Инвеститор за чије се планиране објекте и активности може захтевати процена утицаја мора поднети захтев за одлучивање о потреби процене утицаја надлежном органу, и – Студија о процени утицаја је саставни део документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта (изградња, извођење радова, промена технологије, промена делатности и друге активности).

Поступак процене утицаја на животну средину је потребно спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано Законом.

6. КОНЦЕПТУАЛНИ ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (MONITORING)

6.1. Полазишта мониторинга

Систем заштите и унапређивања животне средине обухвата скуп мера и услова за: очување и заштиту природних и радом створених вредности животне средине; заштиту људи и животне средине од загађивања; заштиту од утицаја штетних и опасних материја, јонизујућих и нејонизујућих зрачења, буке и вибрација; заштиту од уништења и деградације природних вредности; као и мера и услова за унапређење квалитета животне средине.

Коришћење природних богатстава, изградња објеката или извођење радова може се вршити под условом да се не изазову трајна оштећења или значајне промене природних облика, загађивање или на други начин деградација животне средине.

Забрањен је увоз опасних отпадних материја, њихово чување, складиштење и одлагање.

Предузеће и други привредни субјекти су дужни да у обављању делатности обезбеде:

- рационално коришћење природних богатстава, добара и енергије;
- урачунавање трошкова заштите животне средине у оквиру инвестиционих и производних трошкова;
- праћење утицаја делатности на стање животне средине .

Предузеће је дужно да води податке о врстама и количинама опасних и штетних материја које користи у вршењу одређених делатности, као и да води податке о врстама и количинама опасних и штетних и отпадних материја које испушта, односно одлаже у ваздух, воду и земљиште, на прописан начин и да те податке достави надлежним органима Заштита од буке, пожара и примена мера заштите на раду чине оквир за прописивање мера заштите за појединачне локације. Планске препоруке за дефинисање највишег допуштеног нивоа буке по зонама се допуњују са мерама и нормативима заштите на раду од буке у радним просторијама, којим су прописани:

- допуштени нивои буке с обзиром на врсту делатности; допуштени нивои буке с обзиром на могућност непосредног споразумевања говором;
- допуштени нивои буке с обзиром на могућност посредног споразумевања средствима комуникација;
- допуштено време излагања буци с обзиром на ниво трајања буке;
- допуштено време излагања буци.

Истовремено, неопходно је пројектном документацијом предвидети техничке мере заштите од пожара и експлозија, одговарајућим решењима и условима за складиштење роба и материјала, као и одговарајући прилаз за ватрогасна возила у складу са техничким нормативима за заштиту од пожара и експлозија.

6.2. План мониторинга

У току редовног рада потребно је да се припреми и примењује план мониторинг активности у радној зони, који би обухватио следеће кључне елементе који се дају у следећој табели:

Табела 10. Концептуални оквир мониторинг плана

ФАЗА	параметри КОЈИ се прате	Локација параметара који се прате	КАКАВ је параметар који се прати	КОЈОМ фреквенцијом се прате параметри	Разлог праћења параметара	ОДГОВОРНОСТ
ГРАЂЕЊЕ	Прашина; Бука; Земљиште и вегетација на које утиче извођење радова	на самој локацији	Визуелан; Осматрање м; Визуелан;	У сувом или/и у Ветровитом Током изградње	Заштита људи, флоре и фауне	Извођач радова
Употреба	Бука Електро-магнетно поље Земљиште	Посебно за електро-енергетску инфраструктуру	Мерни Инструменти Визуелан	Током техничког Према Периодично	Заштита људи, флоре и фауне	Корисник

За спречавање негативних утицаја приликом изградње и употребе објеката предлаже се оквир за дефинисање мера, који су дати у следећој табели:

Табела 11. Концептуални оквир плана за спречавање негативних утицаја

ФАЗА	ВРСТА	МЕРЕ УБЛАЖАВАЊА	ОДГОВОРНОСТ
Грађење	Емисија прашине	Прскање водом као мера спречавања емисије прашине	Извођач радова
	Бука	Извођач мора да води рачуна да се не прекорачи дозвољени ниво буке	
Употреба	Бука Ерозија Угрожавање објеката Угрожавање речног корита	Техничке мере и стандардизована опрема	Корисник

7. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Стратешка процена је интегрисана у одговарајуће фазе израде Плана генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ (Табела 11).

Табела 11. Интегрисање стратешке процене у израду Плана Генералне Регулације

План генералне регулације (ПГР)	Стратешка процена	Резултат фазе
Концепт плана	<p>Детаљна разрада полазних основа, циљева и индикатора:</p> <ul style="list-style-type: none"> - општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора - припрема варијантних решења повољних са становишта заштите животне средине - процена утицаја варијантних решења на животну средину и поређење варијантних решења 	Најповољније варијантно решење
Нацрт ПГР	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање утицаја планских решења на циљеве стратешке процене, - на основу прикупљених детаљних података о стању животне средине; - припрема мера за смањење и спречавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину; - припрема програма праћења стања животне средине за стратешку процену; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Припрема планских решења заштите животне средине у ПДР 2. Припрема Извештаја о стратешкој процени (садржај утврђен Законом)
Стручна контрола и јавни увид	Мишљење заинтересованих органа и организација и јавни увид (истовремено са ПГР)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Припрема Извештаја о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности 2. Финални Извештај о стратешкој процени
Финална верзија ПДР	<ul style="list-style-type: none"> - оцена извештаја о стратешкој процени (критеријуми утврђени Прилогом II Закона) - давање сагласности 	

У свакој фази стратешке процене коришћене су методе, засноване на међународној и европској пракси и препорукама.

У фази одлучивања о изради стратешке процене коришћено је: поређење са сличним случајевима, коришћење постојеће литературе, стручно мишљење, формалне и неформалне консултације, анализа ограничења и потенцијала и матрице утицаја. У следећој фази одређивања значајних утицаја коришћене су методе поређења са сличним случајевима, постојећа литература, стручно мишљење, формалне и неформалне консултације и матрице утицаја. У наредном кораку анализе утицаја коришћени су индикатори, стручно мишљење, анализа компатибилности и матрице утицаја.

Коришћени су индикатори за које податке прате наше стручне службе и индикатори који су усклађени са системом индикатора који се користе у Европској Унији (Европска агенција за животну средину - ЕЕА) и Организацији за европску безбедност и сарадњу (ОЕСД). Одређен број индикатора који би био од значаја за израду стратешке процене није могао бити употребљен јер ми не спроводимо такав мониторинг и немамо ту врсту података.

Највеће тешкоће у изради стратешке процене јесу недовољно постојање валидних и ажурних података о стању животне средине на подручју Просторног плана општине Лебане.

8. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Како је стратешка процена интегрисана у све фазе ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ, то је резултирало уважавањем и укључивањем резултата до којих се дошло у току стратешке процене.

9. ЗАКЉУЧЦИ

Стратешка процена утицаја на животну средину је поступак којим се обезбеђују услови за заштиту животне средине у току израде плана. Стратешка процена је је урађена у складу са Законом о заштити животне средине и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ ЗАКЉУЧЦИ (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)

Стратешка процена утицаја на животну средину, као поступак који обезбеђује услове за одговарајућу заштиту животне средине у току израде плана, припремљена је у складу са законским одредбама и Одлуком о изради Плана Генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ на животну средину.

Плана Генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ на животну средину је предвиђена изградња и рад мале хидроелектране, одрживо коришћење водних ресурса и производња електричне енергије, као и друга решења везана за функционисање овог система на планском подручју.

Релевантни плански и секторски документи, пре свега Просторни план Републике Србије, Стратегија просторног развоја РС, Просторни план Општине Лебане и стратешки развојни документи у области секторског развоја садрже циљеве заштите животне средине али и секторског развоја значајне за израду Стратешке процене. Ови циљеви су основа за обезбеђење заштите ваздуха, вода, земљишта, за управљање отпадом и ризицима.

Стање животне средине на планском подручју је одређено квалитетом ваздуха, вода, земљишта,

биљног и животињског света и управљањем отпадом

Релевантни плански и секторски документи, пре свега Просторни план Републике Србије, просторни план инфраструктурног коридора као и националне стратегије у области развоја привреде, пољопривреде, шумарства, регионалног развоја, локалног одрживог развоја, водопривреде, енергетике, управљања отпадом и заштите животне средине, садрже циљеве заштите животне средине, али и основе секторског развоја значајне за израду Просторног плана и стратешке процене. Постављени циљеви теже ка обезбеђењу оптималног управљања квалитетом ваздуха, водама, земљиштем, отпадом и отпадним водама, ризиком од удеса, заштитом природних вредности и живог света, ресурсима, заштитом здравља људи и квалитетом живота уопште.

Стање животне средине - Акутни проблеми се огледају у загађивању површинских и подземних вода и мелиорационих канала непречишћеним отпадним водама, неодговарајућем управљању комуналним, индустријским и пољопривредним отпадом које је и узрок загађивања земљишта, потребе заштите приобаља Нишаве и притока са стаништима и живим светом као и потреба за очувањем квалитета ваздуха и смањењем ризика од удеса.

Основна питања заштите животне средине разматрани у току Стратешке процене везани су за изградњу и мале хидроелектране. Питања која нису разматрана у току

израде Стратешке процене су: климатске промене и заштита озонског омотача, прекогранично загађивање и заштита природе.

Следећи *циљеви Стратешке процене* су припремљени на основу питања заштите животне средине на

планском подручју и циљева из релевантних секторских развојних докумената:

- Основни циљ заштите животне средине на планском подручју је очување стања животне средине, у односу на постојеће стање и планирану изградњу и рад мале хидроелектране, уз примену начела превенције и предострожности и начела одрживог развоја у будућем развоју планских подручја. Поред основног циља дефинисани су и посебни (оперативни циљеви)

Основни циљ се кроз посебне циљеве на својеврсан начин транспонују и разажују кроз области:

1. Заштита и очување квалитета ваздуха, вода, земљишта и живог света
2. Заштита од буке и вибрација
3. Унапређење управљања отпадом
4. Смањење ризика од удеса.

Процена утицаја на циљеве Стратешке процене вршена је за варијантна и планска решења. Поређењем добијених резултата закључено је да је друго варијантно решење, односно реализовање предметног плана, повољније са аспекта заштите животне средине. Процена утицаја планских решења на циљеве Стратешке процене вршена је за Плана Генералне регулације за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ на животну средину према значају утицаја, према карактеристикама из Прилога I Закона - врста, вероватноћа, учесталост, временска и просторна димензија утицаја. Утицаји су приказани у збирној матрици.

Закључак процене утицаја је да план гледајући са становишта одрживог развоја има укупно позитивне утицаје и представља развојну могућност Општине Лебане .

Решења и мере за смањење негативних и увећање позитивних утицаја предметног плана на животну средину припремљена су на основу резултата процене утицаја.

Програм за праћење стања животне средине обезбеђује се у оквиру редовног мониторинга ваздуха, вода и земљишта у Републици али је дат и концептуални оквир за мониторинг прилагођен планском подручју.

Методологија коришћена у изради Стратешке процене заснована је на интегрисању Стратешке процене и поступка израде ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ за насеља БОШЊАЦЕ-ПЕРТАТЕ-ЋЕНОВАЦ.

У оквиру начина одлучивања, закључује се да је претметни план припремљена са високим степеном одрживости у области **просторног уређења, регулације и грађења**. Захтеви за заштитом животне средине поштовани су и уграђени у сва решења плана, како би био омогућен неопходан развој са минималним последицама по животну средину.

Директор,

Председник
Скупштине Општине,

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ ПОДАТАКА

1. Плански документи:

- Просторни план Републике Србије ("Службени гласник РС", број 88/10);
- Просторни план општине Лебане -нацрт
- Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину план Републике Србије, ("Службени гласник РС", број 88/10);
- Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину план општине Медвеђа, фебруар 2012 Београд
- Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину план генералне регулације градског подручја општине прибој, 2012 Београд

2. Прописи:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 135/04 и 88/10);
- Закон о заштити природе (Сл.гласник РС бр.36/09 88/10 и 91/10);
- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04 и 36/09);
- Уредба о утврђивању водопривредне основе Републике Србије ("Службени гласник РС", број 11/02);
- Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 72/09, 81/09, 24/11);
- Закон о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 135/04 и [36/09](#));
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04);
- Закон о шумама ("Службени гласник РС", број 30/10);
- Закон о дивљачи и ловству ("Службени гласник РС", број 18/10);
- Закон о водама ("Службени гласник РС", број 30/10);
- Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника ("Службени гласник РС", бр. 104/09);
- Закон о хемикалијама ("Службени гласник РС", бр. [36/09](#) и [88/10](#));
- Закон о управљању отпадом ("Службени гласник РС", бр. [36/09](#) и [88/10](#));
- Закон о транспорту опасног терета ("Службени гласник РС", бр. 88/10);
- Закон о заштити од буке у животној средини ([36/09](#) и [88/10](#));
- Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", број [36/09](#));
- Закон о заштити од нејонизујућег зрачења ("Службени гласник РС", број [36/09](#));
- Закон о поступању са отпадним материјама "Службени гласник РС", бр. [25/96](#) и [26/96](#)).
- Закон о ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", број 111/09);
- Закон о туризму ("Службени гласник РС", број [36/09](#) и [88/10](#));
- Закон о телекомуникацијама ("Службени гласник РС", бр. [44/03](#) и [36/06](#));
- Закон о рударству ("Службени гласник РС", бр. [44/95](#), [34/06](#) и [104/09](#));
- Закон о потврђивању Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса ("Службени гласник РС - Међународни уговори", бр. 42/09);
- Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. [62/06](#) и [41/09](#));
- Закон о културним добрима ("Службени гласник РС", бр. 71/94);
- Закон о искоришћавању и заштити изворишта водоснабдевања ("Службени гласник РС", бр. [27/77](#) и [29/88](#));

- Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", бр. 111/09);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда ("Службени гласник РС", бр. 36/09);
- Закон о железници ("Службени гласник РС", бр. 18/05);
- Закон о енергетици ("Службени гласник РС", бр. 84/04);
- Закон о електронским комуникацијама ("Службени гласник РС", бр. 44/10);
- Закон о добробити животиња ("Службени гласник РС", бр. 41/09);
- Закон о геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", бр. 44/95);
- Закон о јавним путевима ("Службени гласник РС", бр. 101/05 и 123/07);
- Закон о јавном здрављу ("Службени гласник РС", бр. 72/09);
- Закон о поступању са отпадним материјама ("Службени гласник РС", број 25/96, 26/96);
- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 84/05);
- Закон о производњи и промету отровних материја ("Службени лист СРЈ", број 15/95, 28/96, 37/02);
- Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола ("Службени гласник РС", број 84/05);
- Уредба о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде ("Службени гласник РС", број 113/05, 6/07, 8/10 и 102/10);
- Уредба о утврђивању Програма контроле квалитета ваздуха у 2006. и 2007. години ("Службени гласник РС", број 23/06);
- Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола ("Службени гласник РС", бр. 84/05);
- Уредба о утврђивању критеријума за одређивање статуса угрожене животне средине и приоритета за санацију и ремедијацију ("Службени гласник РС", бр. 22/10);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10 и 75/10);
- Уредба о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност ("Службени гласник РС", бр. 112/09);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма ("Службени гласник РС", бр. 88/10);
- Уредба о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 109/09);
- Уредба о одлагању отпада на депоније ("Службени гласник РС", бр. 92/10);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух ("Службени гласник РС", бр. 71/10);
- Уредба о превозу опасних материја у друмском и железничком саобраћају ("Службени гласник РС", број 53/02);
- Уредба о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде ("Службени гласник РС", бр. 113/05, 6/07, 8/10 и 102/10);

- Правилник о критеријумима за одређивање локације и уређење депонија отпадних материја ("Службени гласник РС", број 54/92 и 92/10);
- Правилник о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података ("Службени гласник РС", број 30/97, 35/97)
- Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини ("Службени гласник РС", број 72/10);
- Правилник о опасним материјама у водама ("Службени гласник СРС", број 31/82);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода ("Службени гласник СРС", број 47/83, 13/84)
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање ("Службени гласник РС", број 23/94)
- Правилник о граничним вредностима, методама мерења и емисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података ("Службени гласник РС", број 54/92, 30/99);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања ("Службени гласник РС", бр. 23/94);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода ("Службени гласник РС", бр. 47/83 и 13/84);
- Правилник о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса ("Службени гласник РС", бр. 41/10);
- Правилник о садржају планова квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 21/10);
- Правилник о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података ("Службени гласник РС", бр. 91/10);
- Правилник о Листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса ("Службени гласник РС", бр. 41/10);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Службени гласник РС", бр. 56/10);
- Решење о одређивању рибарских подручја ("Службени гласник РС", бр. 115/07 и 49/10);

3. Секторски документи:

- Национални програм заштите животне средине Републике Србије ("Службени гласник РС", број 12/10);
- Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године ("Службени гласник РС", бр. 29/10);
- Национална стратегија управљања отпадом са програмом приближавања ЕУ (2003.);
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године ("Службени гласник РС", број 44/05);

- Национална стратегија за укључивање Републике Србије у механизам чистог развоја Кјото протокола за секторе управљања отпадом, пољопривреде и шумарства ("Службени гласник РС", бр. 8/10);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006.-2012.
- Стратегија пољопривреде Србије ("Службени гласник РС", број 78/05);
- Стратегија развоја шумарства Републике Србије ("Службени гласник РС", број 59/06);
- Стратегија регионалног развоја Републике Србије 2007.-2012. ("Службени гласник РС", број 21/07);
- Извештај о стању животне средине у Републици Србији за 2009. годину (Агенција за заштиту животне средине).

4. Услови, стручне и остале студије:

- др Дејан Филиповић: Индустијски удеси као ризик у животној средини
- Борислав А. Андрејевић: Споменици Ниша, Просвета 1996.
- Жан-Мари Венсан: Конзервација и вредновање баштине, фебруар 2002.
- Стојановић Б.: Управљање животном средином у просторном и урбанистичком планирању – стање и перспективе, 2002. година
- Иљенко Т.: Анализа и процена утицаја на стратешком нивоу – новији приступи, 2002. година
- Бунушевац Т.: Гајење шума, 1956. година
- Медаревић М.: Планирање газдовања шумама, 2006. година
- Вучићевић С.: Шума и животна средина, 1999. година